

Stanovisko
odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra
č. 6/2023

Označení stanoviska: Vydávání potvrzení ve smyslu § 14 zákona o obcích

Právní předpis:	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“)
Ustanovení:	§ 14, 111 zákona o obcích
Související právní předpisy:	§ 18 zákona č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě), ve znění pozdějších předpisů
Klíčová slova:	potvrzení pro uplatnění práva v cizině
Datum zpracování:	1. prosince 2023

Stanovisko:

Dle § 14 zákona o obcích platí následující:

(1) Obec je povinna vydávat potvrzení a vyhotovovat zprávy pro potřeby právnických a fyzických osob, stanoví-li tak právní předpis.

(2) Obec vydává potvrzení potřebná pro uplatnění práva v cizině i v případě, že právní předpis takovou povinnost neukládá, ale požadované údaje jsou jí známy.

Totožnou povinnost jako obce dle § 14 zákona o obcích mají i kraje ve smyslu § 15a zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů a stejně tak i hlavní město Praha a jeho městské části dle § 5a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. Z důvodu přehlednosti se bude následující text věnovat pouze výkladu zákona o obcích, nicméně stanovisko je využitelné i z hlediska povinností, které vyplývají pro kraje, hlavní město Prahu i jeho městské části. Rovněž upozorňujeme, že k tomuto ustanovení doposud neexistuje žádná relevantní judikatura.

Ad odstavec 1)

Z textu tohoto ustanovení je zřejmé, že obce zde poskytují „nějaká“ potvrzení (zprávy) pouze v případě, kdy jim tato povinnost vyplývá ze zvláštního právního předpisu. Pokud tedy jiný právní předpis stanoví, že obec má určitá potvrzení (zprávy) poskytovat, musí tak učinit, a to i pokud nemá potřebné údaje v daný

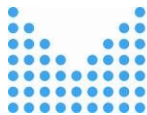
okamžik k dispozici (musí si je sama zajistit). A naopak, pokud právní předpis obci konkrétní povinnost nestanoví, žádné potvrzení (zprávu) obec vydat nemusí, resp. nemůže.

Co se přitom týče otázky, zda vydávání těchto potvrzení (zpráv) náleží do samostatné či přenesené působnosti, přikláníme se – podobně jako komentářová literatura – spíše k závěru, že se bude jednat ve valné většině o působnost přenesenou. Vycházíme zde z toho, že aby obec potvrzení (zprávu) vydala, musí ji k tomu zmocnit právní předpis (zřejmě pouze ve formě zákona) a obec tak v dané chvíli zpravidla vystupuje v postavení orgánu vykonávajícího veřejnou moc. Co se pak týče konkrétních náležitostí tohoto potvrzení (ve smyslu listiny), měl by takový dokument respektovat požadavky upravené pro listiny tohoto typu v § 111 zákona o obcích: listina je označena hlavičkou „Obecní úřad“, používá se úřední razítko s malým státním znakem (kulaté razítko o průměru 20 mm, 25 mm nebo 36 mm)¹.

Zároveň však nelze zcela vyloučit situace, kdy právní předpis výslovně stanoví, že určitá agenda je vykonávána v samostatné působnosti obce, případně situace, kdy z daného právního předpisu není zřejmé, zda konkrétní agenda má být vykonávána v samostatné či v přenesené působnosti obce. S ohledem na text § 8 zákona o obcích (*Pokud zvláštní zákon upravuje působnost obcí a nestanoví, že jde o přenesenou působnost obce, platí, že jde vždy o samostatnou působnost.*) by tedy v těchto případech bylo potvrzení vydáváno v samostatné působnosti obce. Na rozdíl od výše popsaného potvrzení vydávaného v přenesené působnosti by pak potvrzení v samostatné působnosti mělo být (ve smyslu § 111 odst. 1 zákona o obcích) vyhotoveno na listině označené hlavičkou „Obec XY“ a namísto úředního razítka s malým státním znakem by listina byla označena razítkem obce ve smyslu § 111 odst. 5 zákona o obcích. K samotnému pojmu „razítko obce“ pouze poznamenáváme, že zákon o obcích tento pojem nijak blíže nedefinuje, tj. neurčuje jeho tvar ani obsah. Tvar razítka obce tak může být různý (kulatý, obdélníkový, čtvercový atd.), obsahem razítka obce pak zpravidla bývá znak obce, jeho heraldické vyobrazení, historická pečeť atd.

Pro úplnost pak připomínáme, že byť se odstavec 1 věnuje primárně poskytování potvrzení (zpráv) pro vnitrostátní použití a poskytování potvrzení pro uplatnění práv v cizině se výslovně věnuje až druhý odstavec, neznamená to, že by bylo a priori nemožné využít potvrzení (zprávu) dle odstavce 1 i v cizině. Upozorňujeme však, že za určitých okolností nebude obcí vydané potvrzení (zpráva)

¹ Jako potvrzení ve smyslu § 14 odst. 1 zákona o obcích lze namátkou uvést následující potvrzení (jako „potvrzení“ lze přitom chápat i různé zprávy, poskytnutí údajů atd.):
dle § 35a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí;
dle § 10 odst. 2 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů;
dle § 8 odst. 3 a dle § 10 odst. 7 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů.

v cizině postačovat „samo o sobě“, ale bude nutné jej navíc opatřit i tzv. apostilou. Vzhledem ke speciálnímu charakteru této apostily by přitom bylo nutné, aby takovéto potvrzení (zpráva) bylo vydáno výhradně v listinné podobě, tj. nikoliv elektronicky (viz níže).

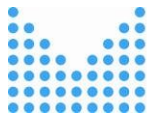
Ad odstavec 2)

Odstavec 2 se oproti prvnímu odstavci podstatně liší v několika ohledech. Především je to tím, že se jedná výhradně o potvrzení, která žadatel potřebuje pro uplatnění svých práv v cizině (tedy kdekoli mimo území ČR). Pokud by se o cizinu nejednalo, postup dle odstavce 2 se nepoužije. Jinak řečeno, pokud na obec dorazí např. občan se žádostí o vydání „nějakého“ potvrzení (zprávy), první otázkou úředníka by mělo být, zda takový údaj občan potřebuje pro vnitrostátní či zahraniční využití.

Toto rozlišení je tak důležité především proto, že na rozdíl od odstavce 1 (kde obce poskytují tyto údaje pouze tehdy, pokud jim nějaký právní předpis přikazuje tyto údaje mít) by měla obec poskytnout žadateli požadovaný údaj nejen v případech uvedených v odstavci 1 (protože tyto údaje obec musí mít, resp. si je musí opatřit), ale někdy i údaj, kterým na základě právního předpisu disponovat nemusí, ovšem z nějakého důvodu je jí tento údaj znám. Jinak řečeno – není podstatné, jak se obec k nějakému údaji dostala a jakým způsobem jej získala, podstatné je pouze to, že jím disponuje. Právní úprava zde totiž předpokládá, že vydání určitých potvrzení může vyžadovat zahraniční právní úprava, a bylo by tak proti principu dobré správy, pokud by obec nemohla takové potvrzení pro žadatele vydat.

Problematictější pak je samotná forma takového potvrzení. Jak již bylo uvedeno výše, potvrzení poskytovaná dle odstavce 2 mohou vycházet jak z údajů, kterými obce musejí disponovat na základě povinností stanovených jim (českým) právním předpisem, tak i z údajů, kterými obec disponuje z jiného důvodu. Typickým příkladem první kategorie je např. vydání potvrzení o trvalém pobytu, o zaplacení místního poplatku za komunální odpad atd. Do druhé kategorie pak lze podřadit např. potvrzení o bezdlužnosti (o tom, že konkrétní žadatel vůči obci nemá žádný dluh právě např. na nezaplaceném místním poplatku). Takové potvrzení přitom obec vydává v rámci své samostatné působnosti. Není tak možné automaticky tvrdit, že poskytování tohoto potvrzení je vždy činností pouze v přenesené (či pouze v samostatné) působnosti. Obce tak musejí při vydávání potvrzení vždy přihlídnout k tomu, o jaký typ potvrzení se jedná, a tedy na základě čeho požadovanými údaji disponují – zda je to jejich zákonná povinnost, či zda jimi disponují i bez této povinnosti.

Toto rozlišování na samostatnou a přenesenou působnost pak má vliv na formu takového potvrzení. Jak již bylo uvedeno výše v rámci výkladu k odstavci 1,

potvrzení vydaná v přenesené působnosti vydává obecní úřad a použije se na něj úřední razítko, zatímco potvrzení vydaná v samostatné působnosti vydává obec jako taková a použije se na něj razítko obce. Fakticky to znamená, že každé z vydaných potvrzení musí obsahovat buď úřední razítko, nebo razítko obce. Dokumenty, které by razítko neobsahovaly, by nebylo možno považovat za potvrzení ve smyslu § 14 odst. 2 zákona o obcích.

Doporučujeme rovněž, aby v případě vydávání potvrzení dle tohoto odstavce byla tato potvrzení vydávána v listinné formě (tj. s vlastnoručním podpisem oprávněné osoby a s otiskem příslušného razítka – obecního nebo úředního) a nikoliv ve formě elektronické. Důvodem je, že některá z těchto potvrzení je nutno před jejich uplatněním v cizině navíc opatřit tzv. apostilou. Apostilou je třeba rozumět vyšší ověření příslušného orgánu státní správy, kterým bývají opatřeny určité písemnosti, pokud mají být orgánem cizího státu uznány jako veřejná listina. Zde přitom záleží na každém konkrétním cizím státě a na jeho příslušné právní úpravě, zda konkrétní potvrzení musí či nemusí být apostilou opatřeno.

Nutnost listinné podoby potvrzení přitom vyplývá ze skutečnosti, že aby mohl příslušný orgán (konzulární odbor Ministerstva zahraničních věcí) apostilu poskytnout, je nutné, aby disponoval od každé obce konkrétními vzory. Jinak řečeno, je nutné, aby Ministerstvo zahraničních věcí evidovalo jednak konkrétní razítko (resp. razítka), které obec používá při vydávání potvrzení dle § 14 odst. 2 zákona o obcích, jednak jméno, příjmení a vlastnoruční podpis konkrétní osoby (úředníka), která potvrzení vydává. A vzhledem k nutnosti zasílání těchto dokumentů v listinné podobě je pak ovšem nutné i to, aby i samotná potvrzení, vydávaná obcemi dle § 14 odst. 2 zákona o obcích, byla rovněž vydávána pouze v listinné podobě – aby mohlo dojít k ověření podpisu a razítka uvedeného v potvrzení s podpisem a razítkem, které má k dispozici Ministerstvo zahraničních věcí. V podrobnostech můžeme odkázat na ust. § 18 zákona č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě), ve znění pozdějších předpisů.

Poznámky:

- stanovisko popisuje právní stav ke dni zpracování,
 - stanovisko není právně závazné, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud.
-